

ФУНКЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

**КОЖОКАРЬ Олена, здобувачка вищої освіти
спеціальність 071 Облік і оподаткування**

Миколаївський національний аграрний університет

Анотація: Розглянуто еволюцію та зміст основних функцій бухгалтерського обліку в контексті сучасних економічних трансформацій. Визначено, що облік виконує інформаційну, контрольну, аналітичну, прогностичну та комунікаційну функції, які формують його як інтегровану систему управління. Наголошено на необхідності адаптації облікових процесів до цифрового середовища та посилення аналітичного потенціалу облікової інформації.

Ключові слова: бухгалтерський облік, функції бухгалтерського обліку, інформаційна функція, контрольна функція, аналітична функція, прогнозування, управління, цифрова економіка.

Сучасна економіка розвивається в умовах постійної цифровізації, що істотно змінює роль і зміст бухгалтерського обліку. Його функції виходять за межі технічного відображення господарських операцій і перетворюються на складову управлінської системи підприємства. Зміни у технологіях обробки даних, швидкість прийняття рішень та підвищення вимог до прозорості фінансової інформації зумовлюють потребу у глибшому розумінні теоретичних основ функціонування обліку.

Інформаційна функція є центральною у системі бухгалтерського обліку. Її зміст полягає у створенні достовірних, повних і своєчасних даних, що відображають стан активів, зобов'язань і фінансових результатів підприємства. Легенчук С.Ф. розглядає інформаційну функцію як базу знань, на якій ґрунтується економічне мислення користувачів облікової інформації. Такий підхід підкреслює, що облік не лише фіксує факти господарського життя, а й трансформує їх у структуровану систему відомостей, придатних для аналітики та прогнозування [2].

Контрольна функція обліку забезпечує перевірку правильності відображення господарських процесів і дотримання встановлених норм. Голов С.Ф. наголошує, що контроль у сучасних умовах має розглядатися як невід'ємна складова стратегічного управління [1]. Ця функція охоплює не лише виявлення порушень, а й запобігання ризикам, пов'язаним із неефективним використанням ресурсів.

Аналітична функція спрямована на оцінку результатів діяльності та визначення закономірностей розвитку підприємства. Легенчук С.Ф. визначає аналітику як механізм перетворення даних у знання, здатні впливати на управлінські рішення [2]. Ця функція набуває особливої ваги в умовах великих масивів даних і зростання складності бізнес-процесів. Ефективне використання аналітичного потенціалу обліку підсилює його роль як інструмента економічного прогнозування.

Функція прогнозування пов'язана з оцінкою майбутніх тенденцій на основі аналізу ретроспективних даних. Голов С.Ф. вважає, що прогнозна складова є важливою у формуванні стратегії розвитку підприємства, оскільки забезпечує адаптацію управлінських рішень до мінливого середовища [1]. Використання аналітичних моделей і цифрових платформ дозволяє перетворити облік на інструмент підтримки стратегічного планування.

Регулююча функція передбачає вплив на господарські процеси через формування своєчасної інформації для прийняття управлінських рішень. Легенчук С.Ф. розглядає облік як систему, що координує діяльність підрозділів і сприяє узгодженості управлінських дій [2].

Інтерпретаційна функція має на меті пояснення змісту отриманої інформації та її впливу на результати діяльності. Голов С.Ф. підкреслює, що інтерпретація звітних показників є засобом забезпечення зрозумілості та надійності даних для користувачів [1]. Вона сприяє правильному розумінню економічної ситуації й формуванню адекватних управлінських рішень.

Комунікаційна функція проявляється у забезпеченні взаємодії між різними учасниками економічного процесу. Інформація, сформована системою обліку, використовується керівниками, власниками, інвесторами та державними структурами. Легенчук С.Ф. визначає комунікацію як процес передачі знань між суб'єктами, що забезпечує узгодженість дій у межах підприємства [2]. Ця функція стає особливо важливою в умовах цифрових технологій, коли обмін інформацією здійснюється у реальному часі.

Адаптивна функція виявляє здатність системи бухгалтерського обліку реагувати на зміни зовнішнього середовища. Голов С.Ф. зазначає, що облік повинен мати властивість гнучкого пристосування до змін у законодавстві, стандартах і технологічних процесах. Адаптивність забезпечує стабільність інформаційної системи та зберігає її здатність виконувати основні завдання в умовах невизначеності.

Інтеграційна функція поєднує облік з іншими підсистемами управління. Вона забезпечує єдність фінансового, управлінського та стратегічного контролю. Такий підхід дозволяє розглядати облік як основу корпоративної аналітичної платформи, що підтримує процеси прийняття рішень на всіх рівнях управління.

Критичний аналіз теоретичних підходів свідчить, що сучасні дослідники схиляються до інтегрованого розуміння функцій обліку. Вони взаємопов'язані й діють у межах єдиного інформаційного простору. Така взаємодія підвищує ефективність управління, дозволяючи обліку виконувати роль аналітичного ядра підприємства.

Література:

1. Голов С.Ф., Голубка Я.В., Костюченко В.М., Чижевська Л.В. Теорії та методи бухгалтерського обліку : підручник. Житомир : Вид-во «Бук-Друк», 2024. 560 с.
2. Легенчук С.Ф. Бухгалтерське теоретичне знання: від теорії до метатеорії : монографія. Житомир : ЖДТУ, 2012. 336 с.

Abstract: *The evolution and content of the main functions of accounting are examined in the context of modern economic transformations. It is determined that accounting performs informational, control, analytical, forecasting, and communication functions that shape it as an integrated management system. Emphasis is placed on the need to adapt accounting processes to the digital environment and to strengthen the analytical potential of accounting information.*

Keywords: *accounting, accounting functions, informational function, control function, analytical function, forecasting, management, digital economy.*

***Науковий керівник – ДУБІНІНА Марина,
д-р екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв***